

BSNC
Branchevereniging
Sport en
Cultuurtechniek

Aanbestedingen in de sport

Vertrouwen en samenwerking – basis voor succes

In samenwerking met:

18 april 2013 • Congres: Aanbestedingen in de Sport 1

Programma

14.00 uur	Opening en welkomstwoord Voorzitter BSNC: Pleun Lok Dagvoorzitter: Tom van 't Hek
14.10 uur	Kennisquiz
14.20 uur	Bouwen en vertrouwen Hennes de Ridder
14.50 uur	Aanbesteden anno 2013 Anja van den Borne, Deterink Advocaten & Notarissen
15.30 uur	PAUZE
16.00 uur	Samen uit het dal, met vertrouwen naar de top Katja Staartjes
16.45 uur	Forumdiscussie
17.30 uur	Lessons learned
17.40 uur	Uitreiking kennisquiz
17.45 uur	Borrel en diner

BSNC

18 april 2013 • Congres: Aanbestedingen in de Sport 2

KENNISQUIZ

Wat weet u over
aanbestedingen in de sport?

18 april 2013 • Congres: Aanbestedingen in de Sport 3

Vraag 1

Wat zijn jaarlasten van een sportvoorziening?

- a. Kosten voor investering (hypotheek en rente)
- b. Bijdrage exploitatietekort
- c. Som van a en b

18 april 2013 • Congres: Aanbestedingen in de Sport 4

Vraag 2

Hoeveel wethouders zijn de afgelopen vijf jaar gestruikeld over bouwprojecten?

- a. 25 wethouders
- b. 55 wethouders
- c. 85 wethouders

18 april 2013 • Congres: Aanbestedingen in de Sport

5

Vraag 3

Voorafgaand aan de aanbesteding wordt er op een avond een vooroverleg gepland tussen gemeente en enkele aannemers in het plaatselijke café.

Mag dat?

- a. Jazeker, er is niets mis mee om onder het genot van een drankje te praten. Afspraken kunnen op de achterkant van een bierviltje worden gemaakt
- b. Nooit aan beginnen. Buiten aanbestedingen om dus niet doen en alleen communiceren per mail
- c. Het is discutabel. Als ze met vooroverleg een marktconsultatie bedoelen, zou het misschien wel kunnen

18 april 2013 • Congres: Aanbestedingen in de Sport

6

Vraag 4

Maakt EMVI dat kwaliteit van werken met de nieuwe aanbestedingswet meer kansen krijgt?

- a. Kan, maar hoe is niet inhoudelijk ingevuld door de wet
- b. Ja, want EMVI is nu altijd verplicht
- c. Nee, want laagste prijs blijft leidend

18 april 2013 • Congres: Aanbestedingen in de Sport

7

Vraag 5

Mag in een bestek een product met de productnaam worden voorgeschreven?

- a. Ja, altijd
- b. Ja altijd, mits vergezeld van de woorden "of gelijkwaardig"
- c. Nee, tenzij dit door het voorwerp van de opdracht gerechtvaardigd wordt

18 april 2013 • Congres: Aanbestedingen in de Sport

8

Vraag 6

Mogen bij een aanbesteding op 1 juli 2013, naast de Eigen Verklaring ook bewijsstukken gevraagd worden?

- a. Nee nooit
- b. Ja altijd, als dit maar genoemd wordt in de Eigen Verklaring
- c. Nee, behalve referenties: die wel

18 april 2013 • Congres: Aanbestedingen in de Sport

9

Vraag 7

Bij het op de markt zetten van de sportfaciliteit wil de aanbesteder met het volgende rekening houden:

1. het project wordt in 3 percelen op de markt gezet
 2. Minimaal één qua omvang en inhoud vergelijkbare referentie
- Kan dit zo?

- a. Nee, want opknippen van een project mag niet
- b. Ja, want één referentie is goed
- c. Nee, want de referentie moet in competenties worden beschreven

18 april 2013 • Congres: Aanbestedingen in de Sport

10

Vraag 8

Een gemeente wil een verwarmd grassportveld laten aanleggen en vraagt bij de aanbesteding naar ervaring met bodemwarmte. Hiervoor dient een referentie overlegd te worden, waaruit duidelijk blijkt dat deze techniek in de praktijk is gebracht. Is deze eis proportioneel?

- a. Nee, veel te zwaar, want verwarming met bodemwarmte vormt maar een klein onderdeel van het hele werk
- b. Ja, want de ervarings-eis is zeer algemeen geformuleerd
- c. Nee, want het aanbrengen van de aardwarmte installatie zal de aannemer toch uitbesteden

18 april 2013 • Congres: Aanbestedingen in de Sport

11

Vraag 9

Tijdens een aanbesteding wordt er een sportvloer van het merk X voorgeschreven. Kan een onderaannemer daar iets tegen doen?

- a. Ja, de onderaannemer kan een klacht indienen bij de aanbestedende dienst en bij een speciale commissie
- b. Nee, hij is geen inschrijver en is geen belanghebbende bij de aanbesteding
- c. Ja, de onderaannemer kan het beste de hoofdaannemer aanspreken en klagen bij de hoofdaannemer

18 april 2013 • Congres: Aanbestedingen in de Sport

12

Vraag 10

Een van onze topclubs die niet door overheid in leven wordt gehouden (wie zou het zijn?) vraagt bij een aanbesteding voor de verbouw van het stadion om een bankgarantie ter hoogte van 10% van de aannemer.

Mag dat?

- a. Ja, leve de contractvrijheid
- b. Nee, het is in strijd met de Aanbestedingswet

18 april 2013 • Congres: Aanbestedingen in de Sport

13

Inleiding

Bouwen en vertrouwen Zin en Onzin

Hennes de Ridder

18 april 2013 • Congres: Aanbestedingen in de Sport

14

Inleiding

Aanbesteden anno 2013

Anja van den Borne
Deterink Advocaten & Notarissen

18 april 2013 • Congres: Aanbestedingen in de Sport

15

AANBESTEDEN ANNO 2013

Een kwestie van vertrouwen?

mr. A.T.M. (Anja) van den Borne

DETERINK

- 60 advocaten en notarissen
- Overheid en ondernemingen
- Vestigingen in Eindhoven en Amsterdam
- Specialisaties
 - EU en Mededinging
 - Vastgoed en overheid
 - Ondernemingsrecht
 - Insolventierecht
 - Arbeidsrecht
 - IE / ICT

DETERINK
advocaten en notarissen

ONDERWERPEN

19

- Vertrouwen tijdens aanbesteden en daarna
- Aanbestedingswet: de stand van zaken
- Biedt de wet oplossingen?

DETERINK
advocaten en notarissen

LAAG INVLIEGEN HOOG EINDIGEN

Aanbesteding

Uitvoering

- Discussie over de inhoud van de overeenkomst
- Verzoek vergoeding

DETERINK
advocaten en notarissen

REMEDIE: KANT EN KLAAR PRODUCT?

21

DETERINK
advocaten en notarissen

KANT EN KLAAR PRODUCT?

22

DETERINK
advocaten en notarissen

ANDERE OPLOSSINGEN?

- Vraag specificeren: functioneel of RAW? 23
 - Functioneel specificeren:
 - Minder risico opdrachtgever, mits specificatie duidelijk is
 - Aannemer verantwoordelijk / meer creativiteit / innovatieve oplossingen
 - Ruimte creëren tijdens aanbesteding en contract voor goede ideeën aannemer
 - RAW:
 - Opdrachtgever bepaalt: is dat gunstig?
 - Opdrachtgever verantwoordelijk voor ontwerp
 - Aannemer is verantwoordelijk voor uitvoering

ANDERE OPLOSSINGEN?

- EMVI en gunnen op waarde? 24
 - Krijgt de opdrachtgever daarmee het gewenste resultaat?
 - Gunnen op waarde is een vorm van EMVI: meer creativiteit bij aannemer
- Samenwerking bij aanbesteding?
 - Marktconsultatie tussen overheid en aannemers mag
 - Meer communicatiemogelijkheden dan we denken
 - Samenwerken met aannemers in combinatie of onderaanneming
- Maken van afspraken en managen uitvoeringsfase?

Waar lopen we tegen aan?
De Aanbestedingswet!

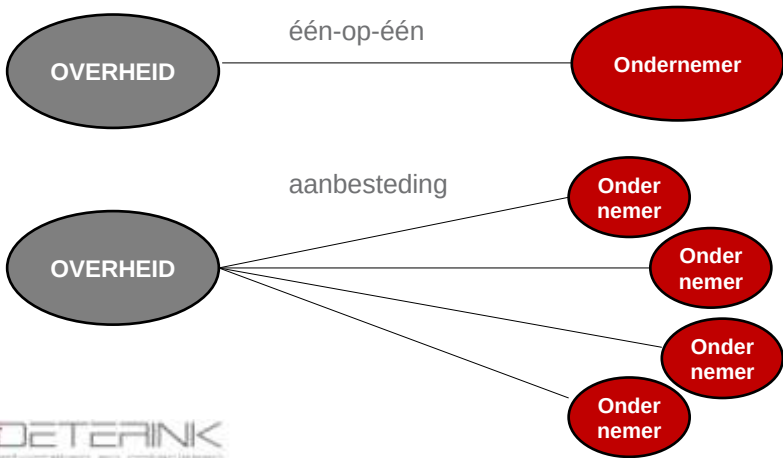
AANBESTEDINGSWET: 1 APRIL 2013

AANBESTEDINGSWET: 1 APRIL 2013

- Alle overheidsopdrachten m.b.t. diensten, leveringen en werken

26

AANBESTEDINGSWET: 1 APRIL 2013

- Regels voor overheidsinkoop: boven én onder de drempel
 - Objectieve keuze
 - Maatschappelijke waarde creëren
 - Beperken van administratieve lasten
 - Proportioneel handelen
 - Gelijke behandeling inschrijvers
- Hoofdregel: EMVI verplicht voor Europese aanbestedingen
- Gids Proportionaliteit en ARW 2012

27

AANBESTEDINGSWET: VRAGEN

Mag een aanbesteder meerdere werken samenvoegen?

28

*De hoofdregel is dat opdrachten in percelen worden aanbesteed
Opdrachten mogen niet onnodig worden samengevoegd.
Indien dat wel het geval is dient dat te worden gemotiveerd*

Mag een aanbesteder dan nog wel een design & build contract aangaan?

Ja

GIDS PROPORTIONALITEIT

- Proportionele voorwaarden:
 - tijdens aanbesteding + in contract
- Voorschriften: Pas toe of leg uit
- Vertrouwen in elkaar?

29

Mag de aanbestedende dienst een bankgarantie verlangen van meer dan 5% van de aanneemsom?

Nee, maximaal 5% en geen dubbele zekerheid (GP 3.5D)

GIDS PROPORTIONALITEIT

30

Mag de aanbestedende dienst afwijken van de Gids Proportionaliteit?

Is de vraag. In ieder geval dient altijd rekening te worden met het wettelijke proportionaliteitsbeginsel

Mag de aanbestedende dienst onbeperkte aansprakelijkheid verlangen van de aannemer?

Nee. Aanbestedende dienst dient rekening te houden met risico's en branche (GP 3.9D)

GIDS PROPORTIONALITEIT

Mogen aannemers altijd met een combinatie inschrijven?

31

In beginsel wel. Let op: Gids Proportionaliteit en Beleidsregels voor combinaties

Mag de aanbesteder hogere eisen stellen aan combinaties?

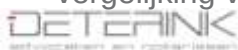
Nee, men mag geen hogere eisen stellen (GP 3.5.H)

ARW 2012: WERKEN

32

- Geldt EMVI ook voor werken onder de drempel?
"EMVI verplicht tenzij ..." geldt ook voor aanbestedingen onder de drempel
- EMVI-subcriteria: in de aankondiging - weging en beoordelingsmethode in de aanbestedingsstukken
- Toestaan van varianten bij EMVI (GP 3.7)
- Let op:
 - Ontwerpver-goeding bij o.a. modellen en schetsen (GP 3.8)
 - Alleen vormvereisten die nodig zijn voor een objectieve vergelijking van inschrijvingen (GP 4.2).

KANSEN VOOR MKB IN GWW?

33

**Meer kans voor MKB op
overheidsopdrachten?**

SAMENWERKEN – WEL OF NIET?

In hoeverre mag bij aanbesteden gebruik worden gemaakt van:

34

- referenties en omzetcijfers?
- certificaten?
- andere kwaliteiten van de combinant of onderaannemer?

Het is mogelijk voor financiële eisen en technische bekwaamheid

Vereist is het bewijs dat men over de middelen kan beschikken.

Soms gelden uitzonderingen

- Mogen overheid en aannemer voorafgaand aan de aanbesteding met elkaar overleggen?

Ja, een markconsultatie mag. Let op: transparantie

KLACHTEN BIJ AANBESTEDEN?

- Commissie van Aanbestedingsexperts of kort geding?
- Wie kan klagen bij Commissie van Aanbestedingsexperts?
 - Inschrijvers en aanbesteders
 - Brancheverenigingen en onderaannemers
- Over 'problemen' tijdens aanbestedingsprocedures
- Eerst dient een klacht te worden ingediend bij de aanbestedende dienst
- Oordeel van Commissie is niet bindend. Verwachting is dat rechter er wel naar kijkt
- Doel = verdere professionalisering aanbesteden

35

TERUG NAAR HET VERTROUWEN.....

- Keuzes vooraf bij aanbesteden:
 - Specificeren of functioneel
 - Laagste prijs, EMVI, gunnen op waarde
 - Samenwerken tijdens en na aanbesteden
 - Contract en voorwaarden -> afspraken over houding partijen
- Aanbestedingswet, Gids Proportionaliteit en ARW 2012
 - Meer vertrouwen?
 - Betere balans tussen aanbestedende dienst en aannemers
 - Hoe gaat dat in de praktijk?

36

... Wordt vervolgd!

VRAGEN?

✉ anja.van.den.borne@deterink.com

☎ 040 - 26 26 646

DETERINK
advies • projectmanagement • realisatie • onderhoud • beheer

PAUZE

18 april 2013 • Congres: Aanbestedingen in de Sport

38

Inleiding

Samen uit het dal Met vertrouwen naar de top

Katja Staartjes

18 april 2013 • Congres: Aanbestedingen in de Sport

39

FORUMDISCUSSIE

Panel:

Anja van den Borne, Deterink Advocaten & Notarissen
Pleun Lok, BSNC
Wim Pulles, gemeente Middelburg
Harm ten Klooster, gemeente Middelburg
Danny Floren, Synarchis

18 april 2013 • Congres: Aanbestedingen in de Sport

40

Case 1

Aanleg kunstgrasveld op de Veerse Poort

Wim Pulles
Harm ten Klooster
Gemeente Middelburg

18 april 2013 • Congres: Aanbestedingen in de Sport

41

Middelburg

Duurzaamheid belangrijk voor Middelburg

Formeel; Coalitieaccoord

Praktijk Beleid- en waardering

1994 bedrijfs interne milieuzorg
1994 energie beleidsplan
2004-2007 Middelburgse Visie
Milieu'
2008 deelnameverklaring
duurzaam inkopen
2008-2012 2e versie MVM
2013-2018 3e versie MVM
2013 inkoopbeleid
enz.

Duurzaamheid criteria

Gepasseerd station

EMVI

03-04-2013		Prijs					Kwaliteit					Totaal		
							Piet/Klaas	Jan	FC Dauwendael Ko en Gerry	Duurzaamheid Peter	Totaal			
Gunningsmatrix Kunstgrasvoetbalveld 23-5-2012	Inschrijfsom basisplan = vernieuwen kunstgrasveld en trainingshoeft in kunstgras in natuurgras vallen op	Inschrijfsom basisplan + trainingshoeft in kunstgras in natuurgras vallen op	groot onderhoud voor 10 jaar zonder index basisplan en groot onderhoud voor 10 jaar in kunstgras	groot onderhoud voor 10 jaar zonder index basisplan en groot onderhoud voor 10 jaar in kunstgras	Gewogen prijs (basis 80%, basis 15%, 5% trainingshoeft in kunstgras over 10 jaar)	Gewogen prijs maximaal 50 (hoogste 50 de daar opvolgende laagste 45 vervolgens in stappen van 5)	bonuspunt en voor beheerbaarheid 0-10, totaal maximaal 30	bonuspunt n voor plan van aanpak 0-10, totaal maximaal 30	bonuspunt n voor sportkwaliteit kunstgras 0-10, totaal maximaal 30	bonuspunt n voor duurzaamheid plan 0-10, totaal maximaal 30	totaal oordeel kwaliteit	Totaal score	Rangorde	
	aa	€ 281.980	€ 328.530	€ 29.000	€ 33.265	€ 277.977	30	4	3	8	4	19	49	3
	aa alternatief	€ 307.670	€ 359.800	€ 29.000	€ 33.265	€ 303.219	20	4	3	10	4	21	41	5
	3 bb	€ 285.000	€ 325.700	€ 19.620	€ 24.680	€ 279.070	25	3		5	2	10	35	6
	cc	€ 258.600	€ 298.200	€ 18.600	€ 20.618	€ 253.571	45		5		4	9	54	1
	dd	€ 267.000	€ 317.000	€ 20.500	€ 20.500	€ 263.200	35	2			4	6	41	5
	ee	€ 262.000	€ 311.000	€ 37.650	€ 43.050	€ 260.285	40	3				3	43	4
	ee alternatief	€ 250.000	€ 299.500	€ 37.650	€ 43.050	€ 248.960	50	3				3	53	2
	Totaal					€ 0		19	11	23	18			
	Laagste waarde	250000	298200	18600	20500	248960	20	2	3	5	2	3	35	
Hoogste waarde	307670	359800	37650	43050	303219,25	50	4	5	10	4	21	54		

Prestatie inkoop in combinatie met gunnen op waarde, de toekomst?

Prestatie inkoop in combinatie met gunnen op waarde, de toekomst?

Criterium		Maximale kwaliteitswaarde	Beoordelings-cijfer <u>Fictieve scores</u>	% van maximale kwaliteitswaarde	Behaalde kwaliteitswaarde
1. Plan van aanpak		€ 300.000	8	50%	€ 150.000
2. Interview		€ 200.000	9	75%	€ 150.000
Totale kwaliteitswaarde					€ 300.000
Inschrijvingsprijs (door fictief bedrijf)					€ 800.000
Fictieve inschrijvingsprijs (Inschrijvingsprijs minus Totale kwaliteitswaarde)					€ 500.000

Stelling:

1. *U durft uw hoofd boven het maaiveld uit te steken*
2. *Duurzaamheid criteria = gepasseerd station*

Case 2

Intergemeentelijk zwembad in Noord-Brabant

Danny Floren
Synarchis

Aanbesteden is risicovol ! of niet ?

Aanbesteding Walfort mislukt

Op woensdag 26 oktober vond de gemeenteraad een College-mail in de mailbox met als titel: 'info Raadsleden mislukken openbare aanbesteding Walfort'.

Aanbesteding Voornse Poort mislukt

De aanbesteding van het project in de omgeving van de Hoge Weide is mislukt

Aanbesteding Luchthaven Twente mislukt

De aanbesteding van de tijdelijke exploitatie van de Luchthaven Twente is mislukt.

Aanbesteding station Arnhem mislukt

Er is definitief geen overeenstemming bereikt met de laatste kandidaat voor de bouw van een nieuw Arnhemse treinstation.

Gestruikeld in de bouw

55 Wethouders en 2 Burgemeesters struikelden de afgelopen 5 jaar op bouwprojecten.

Bron: Binnenlands Bestuur

Bestuurders willen:

synarchis
ADVIESGROEP

Zekerheid

... en zo vroeg mogelijk in het proces !!

Situatie

synarchis
ADVIESGROEP

Situatie

synarchis
ADVISORIEP

Opgave

synarchis
ADVISORIEP

- Binnenbad en Buitenbad
- Maximale totale jaarlasten € 630k
 - kapitaalslasten
 - exploitatie
 - onderhoud
 - energie
- Wordt hier niet aan voldaan
 - ⇒ geen akkoord vanuit gemeenteraden
 - ⇒ sluiting beide bestaande baden binnen afzienbare termijn

Opdracht

synarchis
ADVISESGROEP

- Sturing op maximale jaarlasten
- Duurzaam zwembad
- De gemeenten worden de eigenaren van het nieuwe zwembad
- Beide gemeenten zullen zorg dragen voor het meerjarig onderhoud van het zwembad
- De exploitatie wordt separaat van het gebouw aanbesteed aan een marktpartij

Beheersing project op jaarlasten

synarchis
ADVISESGROEP

- Kapitaalslasten:
 - Design & Build aanbesteding gebouw met vaste investeringskosten waarbij een kostenraming is gemaakt op basis van het PvE
- Vorbereiding:
 - Onderhoudslasten raming op basis van PvE
 - Energielasten raming op basis van PvE
 - Exploitatielasten raming op basis van ervaring
- Na aanbesteding:
 - Onderhoudslasten, MJOP op basis van VO
 - Energielasten, berekening op basis van VO
 - Resultaat exploitatie aanbesteding

Design & Build aanbesteding

synarchis
ADVISEERGROEP

Voordeel :

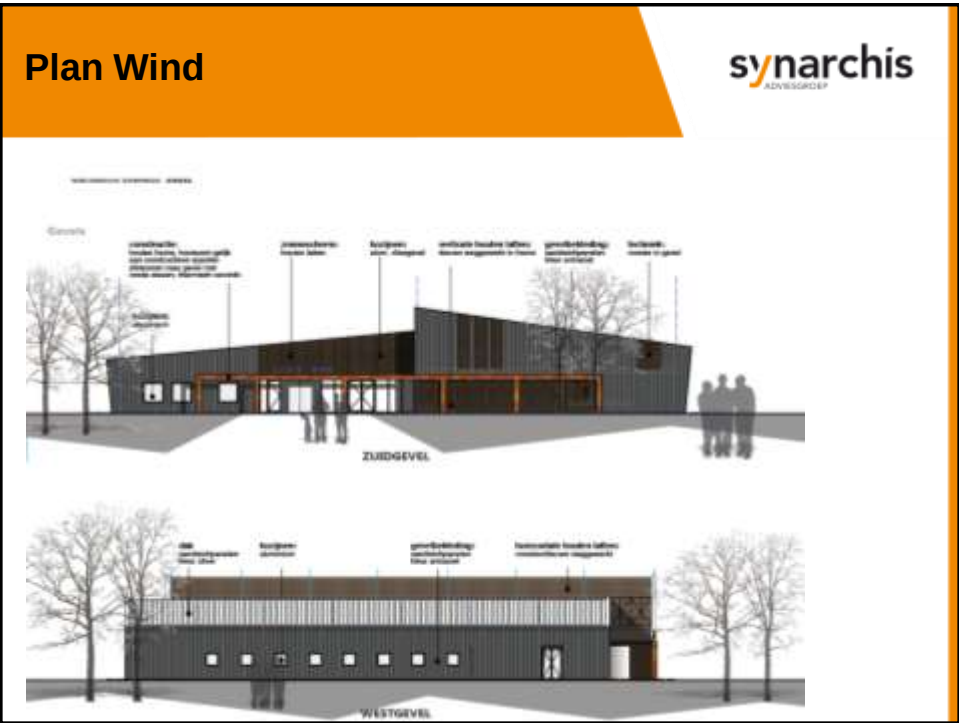
- De gemeente kan kiezen uit meerdere ontwerpen
- De gemeente heeft vroegtijdig prijszekerheid
- 1 contractpartij voor gemeente
- Er is sprake van integratie van ontwerp en uitvoering
- Ontwikkellende aannemer kan eigen team inrichten en heeft aan voorzijde maximale sturing op proces, techniek en kwaliteit

Design & Build aanbesteding

synarchis
ADVISEERGROEP

Stappen :

1. Selectie 5 beste ontwikkelende bouwers voor dit project
2. De geselecteerde ontwikkelende bouwers stellen allen een ontwerp op voor het project op basis van een vast budget van € 5,9 mio
3. De gemeente kiest het ontwerp met de meeste kwaliteit (meeste waarde)
4. De ontwikkelende bouwer werkt het pve uit tot een bestek en realiseert vervolgens het project

Plan Wind

synarchis
ADVIESGROEP

Bedankt voor uw aandacht.

synarchis
ADVIESGROEP

Stelling:

Gunnen op waarde is bij uitstek geschikt voor aanbestedingen in de sport

18 april 2013 • Congres: Aanbestedingen in de Sport

73

KENNISQUIZ

En de winnaar **is...**

Goede antwoorden? Zie www.BSNC.nl

18 april 2013 • Congres: Aanbestedingen in de Sport

74

Afsluiting

Borrel Diner

18 april 2013 • Congres: Aanbestedingen in de Sport

75